

EL POBLE: CATALA

5 Cts.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ SENSE PARTICIPACIÓ A LA NOSTRA BIBLIOTECA
CATALUNYA Y NACIONS IBERIQUES: 400 pessetes trimestral
PAISOS D'UNIO POSTAL: 150 pessetes trimestral

ANY VI • Barcelona, dilluns 22 de Mars de 1909 • NÚM. 1.131
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL. — TELEFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ Y A UN VOLUM TRIMESTRAL DE LA NOSTRA BIBLIOTECA
CATALUNYA Y NACIONS IBERIQUES: 400 pessetes trimestral
BARCELONA: 150 pessetes al mes

5 Cts.

El remei més racional per les malalties de l'aparell respiratori, és l'inhalació antiseptica y balsàmica que's produeix al dissoldre en la boca les

PASTILLAS MORELLO

Curen y eviten els REFREDATS, AU-FEC, TOS, BRONQUITIS, RONQUE-RA, etc. El seu ús està lliure de perills fins pels nens y els d'edat avançada.

GRANS MAGATZEMS

EL SIGLO

CONSIDERABLES ASSORTITS

Articles pera regal

Bronzos - Articles de pell - Miralls - Bisuteria
Joyeria - Reloieria - Coberts de plata - Centres
Figures - Escritories - Mobles - Fonògrafs
Perfumeria - Fotografia - Dibuix - Pintura

Vaixelles - Serveis de cristall
Articles de metall blanc pera taula

GRANS EXISTENCIES

Genres negres

PERA

SETMANA SANTA

INSTAL·LACIONS COMPLETES

PERA

AIXECAR AIGUA

MOTORS

A GAS, BENZINA, GAS POBRE, ETZ.

Preus econòmics y resultats garantits. Nombroses referencies.

DAVID FERRER Y CIA S. EN CTA.

CORTS. 586. - BARCELONA

La vida barcelonina

(BALANS SETMANAL)

Ara sí que'l Pressupost de Cultura es ben mort y enterrat. Sospès pel governador civil, la junta de vocals associats decidí, el passat dimarts, no interposar recurs d'alsada contra la disposició governativa. Per 18 vots contra 16 s'adoptà aquest acord. Sobre'l fred cadavre d'aquesta obra cultural, morta en el període de la seva difícil gestació, destufarem unes quantes reflexions.

Qui té la culpa d'aquest trist resultat? Sembla que ningú la vol la culpa, sempre amputada i lleig.

Hem aquí un bon cas per aplicar ab propietat aquell célebre conte gal·lec de Meo. En Montero Rios, un dia, el contà al Parlament, pera defensar-se de l'acusació d'haver perdut les colonies que se li feia com a negociador del tractat de París. Vos en recordeu del conte? Tots van mair al pobre Meo, y ell tot sol se va morir.

Hi ha culpes de tots en l'enfonsament de l'obra projectada. Tenen culpa—creiem nosaltres que aquesta és la principal—els catòlics intolerants que hi feren una guerra impla. Tenen culpa els administratius casolans que volgueren veure en el projecte la ruina econòmica de la ciutat. Tenen culpa els visibles radicals de la «Casa del Pueblo» que, ab honroses excepcions, amaren contra'l Pressupost, per impuls de petites passions dolentes cobertes ab l'hipòcrita pretext d'un estèril integralisme, de tot o res de poses. Tenen culpa els regionalistes, mestres en l'art de la duplicitat, que després d'esser co-autors del projecte, ab base quinta inclosa, feren campanya periodística y de miting contra aquesta base.

Tenen culpa—y aquesta també és grossa—els que contribuïren a la suspensió de la base quinta que instituïa l'ensenyansa neutral en matèria religiosa, car esborrar aquests caràcters era com matar l'ànima del Pressupost. Tenen culpa els que no saberen treure del projecte un cert tirat de nepotisme y d'interès de grup. Y té culpa finalment el poble de Barcelona, que no donà a l'obra el caliu que li era menester.

desistí. El Pressupost de Cultura número 1 ha fracassat; preparem el número 2, ab esperança y fe.

Y a reveure, senyors del Comité de Defensa Social!

Vetaquí un cas de successió hereditaria: en el lloc de l'alzina del Passeig de Gràcia, s'hi planta una alzina nascuda d'un glà de l'arbre que morí y fou arrencat.

Per què s'hi planta la nova alzina? Pera recordarl la vella, segurament. Una raó sentimental. També en qüestió d'arbres hi ha sentimentalisme. És possible que algun vell de Gràcia, acostumat a veure l'alzina moria, plori enternit al contemplar la alzina nova, tot recordant aquelles belles paraules del Verdader: «Filla de les montanyes, ¿qui t'ha plantada aquí a la vora d'un passeig y en mitg de l'axampament de la ciutat? Ben segeix que ningú. És un record de les antigues bosques que baixaven del Tibidabo, una boria del seu mantell de sati verd que arribava fins a prop de la mar».

Nosaltres, que no som massa sentimentals, y menys en botànica, sentirem poca emoció al passar, depressa, pel costat de la nova alzina. Més emoció y poesia sentirem rellegint el petit poema en prosa que a l'alzina vella mossèn Cinto dedicà.

Proseguïm la campanya contra Mr. Arrow. La tesi dels que'l combaten és aquesta: «el detectiu no serveix per l'ofici y per això no fa res». La tesi nostra ja la formularem setmanes ençera: Mr. Arrow no té mèdies pera fer res, com no sigui obrant miracles.

Alguns senyors regidors han indicat tímides que eren equivocats alguns dats de la nostra crònica esmentada. Però no cregueren oportú parlar. Els secrets sempre són secrets y cal respectar-los. Per la nostra banda, hem de dir que'l informe en aquesta secció publicats són d'excelent origen y estem segurs de la seva certitud.

Pera que's vegi fins a quin punt se tergiversa la veritat al parlar de la policia de Mr. Arrow, consignarem que un periòdic afirma ab tot l'apom que'l detectiu rebé 200 lliures esternes per confidencies y que les gastà com volgué. Això és completament fantàstic. Tornem a dir que Mr. Arrow no ha rebut ni un centim en el concepte susdit. Demanà aquesta quantitat, com ja diguerem, y se li negà.

Una altra acusació és la que enclou la ridícula historia de la contracta del luitador de jiu-jitsu Rakú com a individu de la policia especial. «Mr. Arrow y Rakú, posa un diari per substitut d'un article. Els informes del colega no són exactes. És cert que en Rakú fou contractat, però ho fou mentres el detectiu era per una temporada a Madrid. La nit que tornà a Barcelona, se trobà ab el famós japonès en una habitació de l'oficina, dormint sobre un matalàs posat a terra. Aquesta fou la primera noticia que tingué».

Opinem, senyors de la comissió mixta, que això de la policia especial va malament. S'hi informen no resulten prot exactes, destitueixen fossin degudament rectificats. És tan grós el secret que tot ho envoltava? Les 100.000 pessetes a nyals que la policia especial costa són mercedores de tenir una racional inversió.

A. ROVIRA Y VIRGILI

L'Assamblea Federal

Primera sessió

(Continuació)

Després d'haver parlat el senyor Ventura Pardo, dominant als senyors Marial, Tona y Cabús que firmessin una proposició senyalant els punts fonamentals sobre els quals degui sentarse'l nou partit, en cas que's formi, parlà'l senyor Ristol, de Manresa, qui també's pronuncià partidari del partit únic. Parlaren després els representants dels districtes de Sabadell y Terrassa, els quals digueren a l'Assamblea el sentir dels seus representats. El senyor Llobera y Minguella cregué que no n'hi ha prou ab ésser autonomista sinó que'l partit que's formi hauria d'acceptar altres punts del programa federal. Li contestà el senyor Marial, negant-ho y proposant que una nombrosa ponència sortida de l'Assamblea, s'encarregués de veure als directores dels altres partits republicans de Catalunya pera coordinar idees sobre l'unió y convocar després nova Assamblea pera comunicar el resultat de les gestions practicades. El representant de Sabadell s'hi adherí.

Parlà després el senyor Salvatella qui ho feu, digné, pera complir un deure de conciencia y ab peser pera presentar una desavinensa entre lo que ell digués y lo sentit per la majoria dels que'l votaven. So dongué de que s'hagués presentat la qüestió en son aspecte doctrinari. S'ha discutit molt si'l nou partit s'havia de dir o no federal, digné, sense tenir en compte que'l dia que's formi'l partit únic no hi haurà necessitat de que aquest se digui federal. A veure, afegí, si els 30 anys hem predicat federalisme, després ens trobarem que'ls que fan de federal no's comptaran pera res (molt bé).

A Catalunya l'aspiració autonomista és patrimoni de tots els partits. La qüestió autonomista dintre de Catalunya ja no és problema en l'orde de la propaganda dels partits; ho serà en tot cas, en l'orde de representació davant l'Estat y per lo que toca a les concessions que haguem d'obtenir del Poder.

Y d'això ja se'n han donat compte'ls conservadors. Nosaltres encara no'm en hem adonat, mentre els altres sols se preocu-

dupen ara de ferse forts pera apoderarse d'ajuntaments, diputacions y de la mandamentat quan viugui.

No hem de plantejar la qüestió per respecte a lo d'autonomia, sinó per lo de republicans. Y considerant així crec que hem de fer sacrifici de tot, comensant pel nom, sinó volem tenir un valor negatiu en la politica catalana.

La significació de federal és més pera oblidarla que no pera conservarla, puig ella'ns col·loca en la situació d'aprimisme dels partits centralistes espanyols, volem fer una federació sense tenir regions y sense saber si aquestes voldran o no l'autonomia.

Vicem, en el programa federal l'obra seria d'un home que volia convertir les 49 provincies en 13 regions. Però la desgracia ha ferit a Catalunya y ha demanat la seva autonomia sense preocupar-se de la federació. Y aquesta lliçó que'ns ha donat el catalanisme respecte a autonomia ens la donaran altres partits en altres ordes d'idees.

Y si seguim així vindrà un dia que serà inútil que'ns reunim pera juntarnos ab altres partits. Ningú'ns voldrà; nosaltres voldrem aleshores als altres.

Ara m'he alarmat quan s'ha proposat anar a veure als altres partits. Res de això. Si'l nou partit neix té de néixer per la voluntat popular, el dia que en una luita demani l'unió. Ail aleshores dels que no hi entrin: quedaran oblidats del poble.

Fem un acte d'aquells que se'n parli pera preparar-la l'unió. Avui sabem que nosaltres volem o no anar a l'unió, però no sabem lo que pensen els altres partits, ni si volen l'unió. Nosaltres, doncs, acordant que tenim desitjos d'anar-hi ja hem fet més que tots els altres.

Pera contestar als que han dit que jo volia portar el partit federal als nacionalistes, sols diré que no crec que'ls nacionalistes republicans, qual apareixi vaig saludar com una forsa nova y espontània en la politica catalana, estiguin en prous condicions de maduresa pera ésser els representants de la politica liberal de Catalunya. Pera m'els nacionalistes republicans se troben en el mateix cas, avui, que nosaltres y que'ls d'Unió Republicana. D'aquí que hagi de néixer un organisme nou.

Crec que no és qüestió de programes ja que'l programa den Pi triomfarà per l'efors de Catalunya, que és massa gran pera que pugui fer-lo triomfar un sol partit per grans que siguin els seus homes. Proposo que'l partit federal llienci l'idea de que havent arribat a ésser aspiració de Catalunya la d'autonomia integral de Catalunya, ha arribat als republicans la ocasió de no retrassar més l'implantació d'aquells principis que'ls donen vida, y unirse prenent per base aquells punts de programa que'ls són comuns. El partit federal hauria de declarar que ell entrarà a formar part d'aquest partit quan accepti la forma de govern republicana, ja no per l'Estat, sinó dintre de Catalunya, quan aquesta tingui l'autonomia; la separació de l'Estat y l'Estat; el regneixement als obrers dels drets que'ls regneix el programa del 22 de juny, y la protecció a les comunitats obreres en aquells organismes administratius, en els quals el nou partit hi tingués majoria.

Y ja no hi posaria res més. Y me'n tindrà per molt dirxos de que això és fós. Podríem no sentir més discursos, ni llegir més articles però quin goig veure realitzades en part quan menys, les doctrines den Pi y Margall!

Això s'hauria de fer en un document dirigit a l'opinió, no als partits: els partits interessats deuen tindre de recullir. Després si aquests partits el recullissin se podria convocar a eleccions per sufragi universal en tots quaranta districtes de Catalunya, pera formar l'Assamblea constituient del nou partit únic. Y creieu que aquest seria més federal sense dirho, que no som nosaltres ara, dient-ho (aplaudiments).

El senyor Petit, pronuncià llargues paraules prenent contestar al senyor Salvatella.

Després de parlar novament els senyors Salvatella y Marial, aquest se feu seva també la proposició d'aquell. Seguidament el senyor Salvatella proposà que's nomenés una ponència que recullís les opinions donades en l'Assamblea, presentés un dictamen en una segona sessió pera lo qual proposava que s'aixequés la qüestió de celebració de l'elecció de la ponència.

El senyor Vallès cregué que s'hauria d'estudiar un programa mínim el qual permés unirse a tots els partits d'esquerra sense que desapareguessin les organitzacions pròpies de cada un d'aquells partits. Acabà dient que ell acceptava la proposició Salvatella en quant aquesta tendia a la formació de l'esquerra catalana, no a la dissolució dels partits existents.

El senyor Salvatella insistí en que's nomenés la ponència dictaminadora y que s'aixequés la sessió.

Així s'acordà, quedant nomenats pera formar la comissió els senyors Vallès, Marial, Salvatella, Tona y Llobet.

S'aixecà la sessió a tres quarts de tres de la matinata, acordant-se celebrar la segona a les dues de la tarda.

Segona sessió

A un quart de cinc el senyor Vallès y Ribot obrí la sessió. Actuaren de secretari enloc del senyor Mallofret, els senyors Pi y Suñer y Vallès Marxauch.

La presidencia anuncià que la comissió nomenada en la sessió anterior havia realitzat la seva tasca per unanimitat. Seguidament el senyor Salvatella llegí el dictamen de ponència.

(Veus alçades:)
«L'Assamblea dels federalistes catalans acordà fer públiques les següents declaracions:

Havent arribat a ésser l'aspiració a la autonomia de Catalunya comú a tots els partits, després dels tradicionals y conservadors fins als republicans, creu que aquests tenen el deure de no retardar més el plantejament dels problemes que se-

tudi'ls dona raó d'ésser y significació en la politica catalana y en l'actualitat requereixen solució.

Està consensuada de que sols la comunitat d'acció d'ls aludits partits pot assegurar l'èxit de les solucions que pera aquells problemes proposin, per lo qual estima patriòtic y saludable que's busquin els medis d'aconseguida.

Entén que'l principal d'aquests medis seria que les diferents organitzacions republicanes que avui funcionen senyalessin concretament la seva conformitat en la defensa d'una mateixa principi y d'unes mateixes solucions, procurant en bona hora, no incurrir en el xoc doctrinari causant de l'irremediable crisi dels partits censats espanyols, però tampoc en una imprecisió o vaguetat que, malgrat totes les bones voluntats, impedisís veure clarament la finalitat dels esforços cridats a juntarse en una comunitat d'acció.

Té l'esperansa de que aquesta seria, avui per avui, ben forta y fecunda y mereixeria l'adhesió popular, si'ls partits republicans s'acoblessin pera defensar, ademés de les autonomies individuals y col·lectives, les següents solucions: instauració de la forma de govern republicana, així en l'Estat espanyol com en la nostra Regió quan aquesta arribés a conquerir la plenitud de la seva autonomia; separació de l'Estat y de l'Estat, a defensar en el Parlament espanyol com a problema nacional; immediat regneixement oficial als obrers, després dels organismes administratius de Catalunya ont se compti ab forses pera ferlos acordar y practicar, dels drets consignats per en Pi y Margall en el programa del partit federal, y protecció després dels mateixos organismes també en la forma establerta en dit programa, a les comunitats obreres que's constituïssin, sense oblidar la proposició y defensa, sempre que's compti ab representació parlamentaria, dels mateixos drets y protecció pera le generalitat dels obrers espanyols.

L'Assamblea considera que ab aquestes declaracions ha fet ben notories la voluntat y l'actitud del federalisme davant de la general corrent de concentració de les forses republicanes catalanes, y no creu avui haver de fer més. Desitja que parlin tant categòricament com ella les representacions dels altres partits dels qui espera que sabran comprendre, com ho han comprés les classes conservadores, que podent partir de l'unitat catalana en l'aspiració autonomista, no es en aquesta ont trobaran la seva raó d'ésser fonamental en la politica, sinó en el contingut de les seves aspiracions respecte als de més problemes que la vida social ha plantejat a tot l'món y plantejarà indefectiblement a Catalunya, y sobre'ls quals, per molt que's vulgui fugir de lo que s'anomena abstraccions, y precisament pera fugir, es precis dir categòricament lo que's pensa. Illuori seria creure que's pot guanyar mai l'adhesió popular ab el sol títol d'un partit.

El Consell Regional queda facultat per escoltar a les representacions dels demés partits que per tractar de les qüestions que queden senyalades el requereixin y fins per convenir ab elles la convocació d'una Assamblea constituïent que estableixi la forma que hagi de tenir aquella concentració deuen, de tots modes, sotmetre dita convocatoria a l'aprovació de aquesta Assamblea sense lo qual no seria obligatoria pels federalistes catalans.

A instancies del president, el senyor Salvatella tornà a llegir després, parrafada per parrafada, el dictamen. Així se aprovà tot ell.

El senyor Torrent preguntà el per què no's senyalava l'aspiració del servei militar voluntari. En nom de la ponència contestà'l senyor Salvatella explicant els motius de realitat que han privat en aquella de fer semblant declaració, ja que ella, en certs moments, podria ésser obstacle pel mateix partit que la tingués en el programa.

Intervingué'l senyor Pi y Suñer entantant un debat entre aquest y el senyor Salvatella, en el que hi prengueren part diferents assemblees, entre ells la presidencia.

Per fi s'acordà afegir a les conclusions la declaració de servei militar voluntari.

El senyor Salvatella tornà a llegir les conclusions convenientment modificades. (Veus alçades: la parrafada que sofrí modificació: «... instauració de la forma de govern republicana, així en l'Estat espanyol com en la nostra Regió quan aquesta arribés a conquerir la plenitud de la seva autonomia; servei militar voluntari en temps de pau y obligatori en temps de guerra; separació de l'Estat y l'Estat...» etc.)

Després s'aprovaren diverses proposicions d'eschís interès. Les més importants d'aquestes, són:

Dirigir una comunicació a la Comissió executiva de l'Homenatge an en Guimerà, participant que'ls federalistes catalans, donaran tot l'apoi a l'Homenatge.

Oficiar a don Enric Borràs agraïnt li les funcions que ha donat a América pera recullir fonsos pel monument an en Pi y Margall.

Fer treballs pera que's concedeixi una amnistia a tots els presos y exilats per delictes d'opinió, y

Per constar en acta'l sentiment de l'Assamblea per la mort dels senyors Lluusa y Pi y Suñer.

Acabà seguidament l'acte, notant-se satisfacció entre'ls delegats.

AL C. A. R. DE SANT ANDREU

Miting republicà

En el Centre Autonomista Republicà de Sant Andreu, tingué lloc el dissabte a la nit un important miting de concentració republicana.

L'acte començà a les deu president el diputat a Corts don Eusebi Corominas, qui concedí la paraula al

Senyor Companys

Digué aquest que la concentració de les esquerres era un fet.

Sinposà avui que totes les fraccions que integren la Solidaritat Catalana, fixin de una manera concreta la seva orientació.

Els republicans, que pesi a qui pesi, som els més dintre d'aquell moviment, y que també som autonomistes, tenim el deure de posarnos enfront de la dreta, pera que l'hegemonia que ara exerceix el conservadurisme, l'exercim aviat nosaltres, que representem la veritable sobirania popular.

Senyor Serrall

El president del C. N. R. de La Sagrada manifestà que l'unió fraternal de tots els republicans era una necessitat ineludible.

Formada l'esquerra catalana, nosaltres, els democràtics, fiscalitzarem l'acció de la dreta pera que'ls nostres drets no siguin vulnerats.

Elogià les idees federalistes y al seu apostol en Pi y Margall.

Exhortà a tots els republicans a que acceptin com a bona l'idea de la formació de l'esquerra catalana, com a única solució del problema de la democracia de Catalunya.

Senyor Constan

Fet us de la paraula en representació del Centre Federal d'Horta.

Digué que'ls seus correligionaris estan identitats ab l'idea que motivava'l miting.

Aquesta idea no tendeix a destruir el partit federal, puig la base d'aquesta unitat està en la que substenen els federalistes, això és, l'autonomia integral de Catalunya y de totes les demés nacionalitats ibèriques.

Acabà donant lectura a diverses cartes adherint-se al miting, dels senyors Cabús, García Anné y Mallofret.

Senyor Roig y Pruna

Parlà en representació del C. N. R. de Barcelona.

Digué que avui dintre del catalanisme, tenen cabuda'ls ideals francament avençats.

Els joves que figuraven en el catalanisme foren els primers d'aixecar la bandera de la democracia y iniciaren desseguida una campanya pera que fos factible que a la vegada que'ns deien catalanistes, poguessin dir-nos republicans.

Ha triomfat el nostre anheli y desde la formació de la Solidaritat Catalana preconstituent la formació d'una esquerra enfront dels elements de la dreta, que equivocadament creuen que podem esperar alguna cosa dels polítics de Madrid.

Units tots els catalans per amor a la nostra terra, s'ha produït el fonament de un polítics, que té l'habilitat de desfogar-nos, cregué necessari als s-us fins, fer alguna concessió als elements conservadors de la Solidaritat y d'aquí que nosaltres, els democràtics, creguem necessaria la formació d'una esquerra catalana, pera destruir l'obra dels partits polítics taurants.

Senyor Layret

Digué que era hora de que tots els democràtics units, com estem, per l'ideal d'autonomia, fem un acte que representi la unitat que existeix entre totes les forses avençades de la Solidaritat Catalana pera fer una obra positiva.

La formació dels nous Ajuntaments y de la futura mancomunitat està prou a realitzar-se. Els elements de l'esquerra davant d'aquests aconeximents, no podem restar inactius, puig constituïria una vergonya imponderable, no contrarrestar la preponderancia dels elements conservadors perfectament organitzats.

Ab l'unió de tots els autonomistes republicans de Catalunya, estiguem segurs de que iniciarem una futura promulgació dels nostres ideals.

Les agrupacions polítiques democràtiques d'aquest districte, s'han adherit a la idea de la formació del partit republicà català.

Saludem an aquest fet com un falgut pressatge dels futurs triomfs que ens esperen en la nova etapa que inaugurarem.

Senyor Corominas

El diputat a Corts per Girona feu el resum dels discursos pronunciats.

Dedicà frases d'elogi als republicans de Sant Andreu.

Els elements de l'esquerra, digné, deuen fixarse en la cohesió y en la fe que en la seva obra tenen els de la dreta.

D'aquesta manera tindrem confiança en les nostres obres y en la nostra propaganda.

Seguidament fa historia dels partits republicans d'Espanya.

Han passat els temps, afegí, en els que s'esperava l'adveniment de la República ab un acte de rebel·lió. Aquella vindrà creant republicans y imposant-se per la voluntat del poble.

S'apropen dies de luita y no hem de permetre que predominin ni accidentalment els reaccionaris.

El miting acabà a dos quarts de tres de la matinata.

Tots els oradors foren entusiàsticament aplaudits per la nombrosa concurrencia que assistí al miting.

Teatres y Concerts

TEATRE ROMEA.—Estrena d'Isolats, drama en tres actes, de FELIP PALMA (PALMIRA VENTÓS)

Una dona que escriu pera'l teatre, en aquest país ont s'ha ridiculitzat tot el tipu de la dona intel·lectual, ja constituït atreviment dignu de tots els encoratjaments. Però si la primera temptativa és una producció de veritable mèrit, com passa ab «Isolats», el drama estrenat abans d'ahir al ROMEA, aquells encoratjaments s'han de convertir en altes lloances y en sincera admiració pera l'artista noú vingut al corrent de la dramàtica.

No volem pas dir que l'obra de la senyoreta Palmira Ventós sigui un concert definitiu. Té defectes, alguns remarques. Però té també prou bellesa pera triomfar, com triomfà la nit de l'estrena. Un art honrat, un ambient de veritat envoltat el desenrotll lògic de l'obra, en el qual, l'autora sab fer jugar confictes animics y passions humanes, tant naturalment com molts autors de nomenada. Y això, pera un escriptor que comença y pera un que hagi començat també, són prou mèrits pera que'l públic y el crític en parlin ab elogis.

L'autora ha aprofitat l'obra, drama de família, de la qual sembla que per en-
davant ens ha vingut dir que els seus
no es una producció de transcendència, es a
dir, que pretén resoldre un problema
humà o un conflicte psicològic. No vol fer
més que presentar una llar, en la qual la
fatalitat porta al desamor i l'odi entre
dues germanes i fer-nos sentir intensam-
ent tota la punyida d'aquest odi que
arriba fins a olegar el sentiment d'amor
fraternal.

Cristina i Siseta són aquestes dues
germanes. L'herència paterna crea entre elles
el primer desamor. Un home, l'Albert,
nuvi de la Siseta, que per cobdícia se casa
ab la pubilla, la Cristina, és la definitiva
penyora que ha d'aparar a les dues ger-
manes; que les ha de fer renir irrecor-
dablement, ab tota la passió insiniva
de la dona.

La Cristina, que és la triomfadora de
l'amor, i el qual l'amor de l'Albert, no
vindrà dels tranquils, perquè l'astutia dels
gels se dressarà davant d'ella. Una ge-
losia folla, infindada, emmarinarà la se-
va vida. Vindrà sempre a sa germana i al
seu espòs units per un amor que es su-
perior a les reglamentacions del matrimoni,
per un amor que ella, la sortosa, no
haurà sabut inspirar a l'Albert. I vi-
larà sempre, sense quietut per la seva po-
bre ànima atormentada, fins que un dia
fora al seu marit, lamentant per una ma-
laltia que li fa cega, dir paraules d'amor a
la Siseta, la resignada que ha acceptat
l'estar unita en matrimoni ab un home a
qui ella no estima. Y la lluita acabarà,
entre aquelles ànimes que no han viscut
la seva vida. La Siseta rebutjarà a l'Al-
bert, pobre home que no sabé el valor
d'un amor, que'l basava per una herència.
Y la malaltia de la vista, impacable, ac-
abarà la seva obra, llevant la claror an
aquell home cobdiciós. Cada una d'aques-
tes vides, en endavant, farà'l seu camí
de dolor. El lligam de simpatia s'ha tren-
cat, y la buidor, l'isolament, l'indiferen-
cia, acompanyarà a les germanes, y a
l'Albert en el reste de la seva miserable
existència.

Aquest és el drama que s'estrena el dis-
àbte. Drama purament y humà, desenro-
llat ab gran trassa y valentia; drama que
en algunes situacions, en la darrena es-
cena per exemple, devé emocionant y cor-
prender.

«Isolats» fou aplaudit mercedament y
sorollosament. La seva forsa dramàtica y
artística esborra'ts defectes y triomfà d'ells
gairebé del tot. Però'l crític els ha de
esmentar breument aquests defectes: hi
ha algun tipu exagerat, per exemple el
d'aquella dona zafada, alguna escena
pluguella en desmesa y altres massa re-
duïdes; el dia-ec en alguns moments poc
viva y devegades el llenguatge massa culte
y rebutat. Se pot parlar en català pur,
sense deixar d'usar la mateixa llengua
que tots parlem cada dia.

Al final de la representació, el públic
està en una formidable ovació. Bona part
de la concorrencia demanarà a l'autora,
que no volia sortir a les taules, cosa que
li aplaudim sincerament. Però ben segur
que no s'haurien acabat els pcaments de
mans, si l'autora no s'hagués presentat.
Y gairebé a la forsa tingué que sortir a
rebre l'ovació. Aquests aplaudiments ens
sonaren molt bé, dintre d'aquelles ma-
teixes parets, ont sentírem poc fa picar
de mans per una diatriba contra les do-
nes il·lustrades.—C. A.

CIRCUl MUSICAL BOHEMI

Aquesta simpàtica corporació donà dis-
àbte un concert ben interessant, havent
executat, baix la direcció del senyor Vi-
laseca, una preciosa Gavota per instru-
ments de corda, un G. Elzev, un bonic
Minuet de J. Massenet, que dirigí son au-
tor y fou molt aplaudit, el preludi «Ko-
nig, Manfred», de Reinecke, y el poema
simfònic «Tallaferrós» (primera audició) den
Took (senyor Vilaseca), obra de factura
moderna, que agrada forsa, basada en un
passatge del «Canigó». Aquesta composició
és ben sentida y fou interpretada ab jus-
tesa, mereixent llibres aplaudiments de
nombre públic, que feu repetir el frag-
ment últim. L'actor guigó molt felicitat
reconixent tothom el mèrit de l'obra, no
obstant haver tingut de lluitar ab la falta
d'alguns elements orquestrals y de més
assajos.

També fou aplaudida la Simfonia núme-
ro 1, de Beethoven, que va ser discrotat-
ment interpretada.

Assamblea obreru catalana

En el Centre Obrer del carrer Nou
de Sant Francesc se va celebrar ahir l'a-
nunciada Assamblea de Societats Ob-
res Catalanes convocada per S. O. per
tractar del conflicte existent entre la so-
cietat de l'Art d'Imprimir y l'empresa del
diari lerrouxista «El Progreso».

Prova del gran interès que aquesta qües-
tió té parrals obrers catalans, és la pre-
sencia del gran nombre de delegats que
assistien a l'Assamblea y la gran aní-
mació que hi hagué abir al Centre Obrer,
malgrat la rigorositat que s'acordà tenir
per l'entrada al local.

Per por de que pogués alterarse l'orde
el governador envià al carrer Nou de
Sant Francesc y per tots els encontorns
una nuvolada de policies, de totes menes
y categories.

SESSIÓ DEL MATÍ

Tocades les deu, quedà oberta l'Assam-
blea, baix la presidència del Consell Di-
rectiu de S. O. y actuant de delegat go-
vernau l'inspector senyor Salazar. Fou
seguit el secretari general de Solidaritat
senyor Roman convidà als delegats a
presentar les seves credencials.

Aixís ho feren els representants de les
següents societats:

De Barcelona:
Unió d'obres mecànics, Barbers de Sant
Martí, Pintors «La Nueva Semilla», Bo-
ters, Gènes de punt, Enquadernadors y
ralladors, Sombrejers fulbuts. So fetat de
cambres «Unión, Paleos, Sabaters «La
Armonia», Unió de metal·lúrgics, Esculp-
tors tallistes, Constructors de carratges,
Ram de l'Aiguia y Art Fabril, Llis tro-
neats, Guarnició y corretja, Tapicers, Cur-
tidors «La popular», Confites, Estampaci-
ó tipogràfica, Art d'Imprimir, Caixes de
Carro, Forners L'Espiga, Tintors de
robes usades, Societat de paletes d'Horta,
Tintors en llanes y pesses, constr. tor-
res de teles metal·lúrgics, Fusters de Sant Mar-
tí, Fusters de Barcelona, A. de la Depen-
dencia Mercantil, Carreters de Barcelona,
Monjeus, Art de la Sastreia, Perruquers
«El Progreso», L'Artística Culina, Pa-
letes de Sans, Cerrallers d'obres Paletes
de Sant Martí, Fidejers, Obres marmo-
listes, Subasta de peix, Fonda Marimay,
Paletes de Gracia, Fogoners y mariners
y similars, Carreters de l'Ajuntament, Unió
del ram d'Esplaneria.—Total, 47.

De fora de Barcelona:
Federació local de Valls, Secció Pe-
dres y adquirentors de Caldes de Mont-
bui, Federació Obrera de Sabadell, U. de
Obres metal·lúrgics de Sabadell, Societat

d'Obres paletes de Lleida, id. d'Agricul-
turs de Sitges, id. fabril de gèneres de
punt de Calella, Perruquers y barbers de
Sabadell, Societat de sabaters de Sitges,
La societat papeleru del Noia de Capella-
des, Societat de paletes de Sitges, Indus-
tria cotonera de Sabadell, Teixidors me-
cànics de Terrassa, Unió de curtidors de
de, Obres forneru de Sitges, Pescadors,
de, Forneru local de S. O. de Vila-
franca, Sotjeadors o classificadors de lla-
na de Sabadell, Societat de oficials fus-
ters de Terrassa, Paletes de Calela, Obres
forneru de Valls, Federació local de Ter-
rassa, Centre Obrer de Sabadell, Obres
curtidors d'igualada, Societat de paletes
de Sabadell, id. d'oficials y aprendis pa-
letes de S. A. de P., Secció de paletes
de Masnou, Maquinistes, fogoners y fus-
ters, de Sabadell, Paletes de Canet de
Mar, Paletes d'Alai, Unió de Corpora-
cion, Paletes de Matarró, Art Fabril de
Matarró Ofici diversos de Matarró, Pa-
letes de Vilassar, Unió local de societats
obres d'igualada, Paletes d'Argemona,
Federació de la costa, Peons-Paletes de
Matarró, Federació de societats obres de
resistencia de Vic, Unió de semolers de
Vic, Paletes de id., Llanuers de id., Art
Fabril de id., Fusters de id., Espardners
de Vic, Paletes de Matarró, Tres classes
de vassal de Torrelló y els seus encon-
ons, Unió Fabril de Roda, Paletes de Roda,
Peons de paletes de Roda, Federació de
oficials paletes de la comarca de Vic, So-
cietat tintors de Manresa, Unió Olen-
cia d'Arts religioses, Tintors de Reus,
Teixidors mecànics en llana de Sabadell,
L'Unió Obrera de Montecín, Secció de
preparació y filatura de Sabadell.—To-
tal, 59.

Aduccions: Art Fabril de Sant Feliu
de Codines, Paletes d'Arenys de Munt.
—Total, 2.

Total d'entitats presents y adherides:
108.

Un cop presentades les credencials se
nomenà una comissió per revisarles, co-
missió que la formaren en Carbons, re-
presentant dels agricultors de Sitges, Sa-
les de «El Progreso» de barbers de Sa-
badell y Gassó, dels barbers de Sa-
badell.

La comissió recusà les credencials de
l'Unió d'Obres Mecànics y de la Socie-
tat d'obres tipogràfs, per considerar-les
societats dissidents d'altres dels seus re-
spectives oficis y no reconeixen els regla-
ments de la Confederació en consonancia
als acords del primer Congrés Obrer Ca-
talà, el dret d'aquelles a assistir a les
Assamblees. La recusació fou aprovada
després d'un llarg debat, per 96 vots con-
tra 4 y 3 abstencions.

Acabada aquella tasca, el president
company Roman saludà als delegats y pro-
posà el nomenament d'una taula per pre-
sindir l'Assamblea y d'una comissió de
actes, composta de 4 individus per su-
plir als tiquirats que s'havien anatiant.
Un delegat afegí an aquesta proposició
una altra la de que en la comissió s'hi
afegís un individu nomenat pels de «El
Progreso» que firmés les actes, pera que
després no poguessin tiquirar de falses.
Una y altra proposició foren aprovades,
com també la de que la comissió de co-
mpoguessin delegats de fora de Barcelona.

La comissió d'actes la formaren: Ferrer,
de Terrassa; Vidal, de Sabadell; Carbo-
nell, de Sitges y Rusñol de Vic. Y per
«El Progreso» el senyor Calderon Font.

La taula presidencial fou nomenada aixís:
president, Josep M. Carreras, delegat
dels barbers de Sant Martí; vis presi-
dent, Bosch, de Sitges; secretaris Esteve
y Seguí, de Barcelona. Un cop prengueren
posició els individus nomenats, el presi-
dent company Carreras, pronunciat un breu
parlament agraint la designació y deman-
ant als que anaven a controvertir que
expressessin ab serenitat totes les raons que
creguessin oportunes y als delegats que
voguessin després de sentir a uns y altres
ab tota concòrdia.

Tot seguit concedí la paraula al repre-
sentant de l'Art d'Imprimir, Tomás Her-
reros, el qual, després de llegir una vibranta
carta dirigida als Assambleistes pel presi-
dent de dita societat Joaquim Bueso,
que com saben nostres llegidors es a Sa-
badell a restablir d'una greu malaltia,
digué:

«La lluita es de principis, però no de
principis polítics com li convé dir al «Pro-
greso», sinó de principis econòmics y so-
cials. S'ha de desfer un error: el de que
els obrers de «El Progreso» no sigui bur-
gesa. Ho es de burgesa, perquè encara
que fa dos anys l'amo de l'impremta de
«El Progreso» en un moment d'expansió,
va dir als seus obrers: «el periòdic ja té
vida assegurada; l'impremta es vostra;
nomenau delegats pera intervenir en l'ad-
ministració, aquests delegats no han es-
tat nomenats y l'empresa té 16 o 20 es-
caldes i molí rotators. Ho es de burgesa,
perquè usa tots els procediments d'opaci-
ó dels burgesos. Exemple, el cas meu.
Jo era corrector de «El Progreso» ab un
sou de 33 duros mensuals; me varen de-
tenir y portar a Madrid y al tornar me va-
reig trobar el meu lloc ocupat per un re-
dactor d'«El Progreso», el senyor Serrano
Clavero, el qual malgrat fer els dos tre-
balls de redactor y de corrector no cobra-
va més que 25 duros. Y ho es també de bur-
gesa, perquè usota l'impremta que hi
havia a la sala fins el senyor Calderon Font,
que formava part de la Comissió d'actes)
y feren gest d'anarsen.

Aleshores en Badia Matamala, dirigint-
se an els, digué: Adverteixo que vaig a
parlar del senyor Emili Iglesias... Però
aquest, sense ferne cas, sortí de la sala
seguit dels seus companys y pretextant ha-
ver comptat la missió que l'havia portat
a l'Assamblea, que digué era la de
conferir als seus companys el seu lloc.

L'evident covardia dels que s'hi presenten
di «El Progreso», fou acollida ab grans pro-
testes per la quasi totalitat dels obrers,
promovent-se un gran aldarull que els
molts fena pogueren apagar el presi-
dent y el delegat de l'autoritat.

Apagat a la fi, se presentaren dues
proposicions, de les quals fou presa en
consideració la següent:

«A l'Assamblea:
En vista de que els debates suscitats
han quedat pcamen demostrat que la
razón està de part de S. O. y Art d'Im-
primir, el abajó firmat proposa a los
delegados acuerden lo siguiente:

Primero. Declarar prestar su coopera-
ción a Solidaridad Obrera, por estar la jus-
ticia de su parte.

Segundo. Enviar un oficio a «El Pro-
greso» firmado por todos los presentes d-
por lo menos por los votantes en favor de
esta proposición, pidiendo el cumplimiento
del fallo de la causa de litigio, la expulsión
de los traidores, esquiladores y amarillos y
la admisión de los seos huelguistas. Los
firmantes han de hacer constar la socie-
dad que representan.

Tercero. Declarar a «El Progreso» en-
emigo de la clase obrera organizada, si
dentro de los ocho días, a contar desde
la fecha del envío del referido oficio, no
cumple lo que en el mismo se pide.—Ro-
sendo Vidal, de la Federación Local de
sociedades obreras de Sabadell.

Aquesta proposició y l'ofici a que's re-
fereix foren aprovats per 78 vots contra 4
y 8 abstencions. S'ha de dir que molts
delegats de fora havien anat marxar.

Y s'aixecà la sessió y l'assamblea acor-
dant saludar als tipogràfs de Madrid,
que estan en vaga y enviar el següent tele-
grama:

«A los empleados de comunicaciones de
Francia.—La clase obrera organizada de
Cataluña, reunida en Asamblea Regio-

nal, os saludu efusivamente por vuestro
acudir en contra de los burgueses guber-
namentales.

Nega també que'l senyor Serrano Cla-
vero mai donà a l'Art d'Imprimir el seu
redactor, com així mateix el que el
fou enemic de l'organització obrera, ex-
pressant sobre això y sobre l'entenció del
sindicalisme en unes consideracions que
aixecaren grans protestes entre els ele-
ments socials: assistants a l'Assamblea.

Afegí que encara que existís entre la
gent aixà presunció moral de que ell és
director d'«El Progreso», no es així y tant
no es així que, digué, l'etnic que no co-
bra de la casa sos jo.

Després digué que'l personal d'«El Pro-
greso» concedí facultat a la Junta de l'Art
d'Imprimir pera arreglar la qüestió, però
tant sols pera arreglar-la, havent-se per-
seguint exaltant la Junta a l'expi-
sició dels talers d'«El Progreso» den
Clarí y den Palau, perquè aquesta fa-
cultat no era cap fórmula d'arreglos, si-
no que no estava consignada en els seus
poders. Afegí també que la Junta en els
seus poders, l'exigencia de l'expulsió eren in-
fants de falsos perquè's fonamentaven en
que en Clarí y en Palau havien estat califi-
cats de burgesos per S. O., essent així que
aquesta no fou més que tiquir de burgesa a
«La Neotipa» y essent així també que'l que
en Clarí y en Palau tinguin part en a-
questa, no deixa d'esser també més que
una altra «presunció moral».

Y com que tot això motivà l'primer boicot
declarat a «El Progreso», el senyor Igles-
ias el califià d'ingut y tant es així que
voluntariament fou aixecat pel mateix Art
d'Imprimir.

Essent aquí, el senyor Iglesias digué que
trobarse molt fatigat y s'aixecà la sessió
fins a les 4 de la tarda. Eren prop de les
dues.

SESSIÓ DE LA TARDA

A un quart de cinc se reanuvà la sessió,
ab la mateixa taula presidencial.

El senyor Iglesias, continuant la seva de-
fensa digué que reanuvant l'Art d'Im-
primir les seves gestions a prop de l'empesa
d'«El Progreso» pera resoldre la qüestió
després d'aixecar an aquest el primer boicot
confessà taciament que durant els
dos mesos que durà aquest se feu injus-
tament una campanya contra «El Pro-
greso».

Descrigué tot seguir la formació del Tri-
bunal arbitral afegint que aquest no's re-
corda mai donar a Clarí y an en Palau,
essent així que aquest eren els acusats,
s'hi cuidà tampoc de comprovar els càr-
res que contra els feia. Afegí que en el
fallo de l'esmentat Tribunal se presindí
també del califiament de burgesos aplicat
an en Clarí y an en Palau y s'imposà
an aquesta una condemna perpetua que's
imposibilitava guanyar-se la vida.

Defensà després el dret de formar so-
cietats d'idents y manifestà que l'Art de
Imprimir ha regongut també aquest dret
diverses vegades. Esmenta també les so-
ves gestions pera acabar el conflicte fins
al punt de pagar el viatge an en Palau
y an en Clarí pera que se n'atnessin a Amé-
rica, cosa que no pogué portar-se a reali-
sació perquè Art d'Imprimir exigí que tots
els obrers de l'impremta fossin de paixats.

Acabà son discurs, que entre les seves
dissidons durà dues hores y mitja, dolentse
de la divisió que l'actual conflicte ha pro-
duït entre ls treballadors, defensant als o-
brers que treballen an l'actualitat on l'im-
premta d'«El Progreso» diuen que no
anaven els delegats a judicar sobre grans
interessos del socialisme, sinó sobre qües-
tions particulars y reclamant justícia.

A l'acabar el senyor Iglesias, en vista
de lo avensat de l'hora, s'acordà limitar
a mitja hora'l temps dels torns de rectifi-
cació.

El primer que usà d'aquests, fou l'Her-
reros, el qual expicà diversos fets pera
demostrar el caràcter moral y societat den
Clarí. Se ratificà després en calificar de
burgesa a l'empresa d'«El Progreso», des-
mentint que en aquest se complixí des-
cans semanal—que es a establir de molt
temps en altres diaris barcelonins—sinó
el descans per torn.

Demostrà que en Clarí té part en la
Neotipa, en la qual digué que els obrers
trabalen ab pitjors condicions que en al-
tres cases.

Afegí que la baixa voluntaria den Clarí
y en Palau de l'Art d'Imprimir, no va fir-
mada pel president ni fou acord de Junta,
sinó que fou una maringa a del tresorer,
y el secretari de la societat, que actualment
són «esquilors» de «El Progreso».

Acabà d'ent que a Catalunya s'ha tro-
bat un punt d'unió entre totes les forces
socialistes pera anar a la lluita de classa.
El senyor Rodríguez Romero us també
del seu corresponent torn de rectificaci-
ó, pera afegir nous dats pera combatre les
afirmacions del senyor Iglesias.

Aquest rectificà també breument y dar-
rerà d'ell varen parlar també, per recullir
alusions els companys Negre, Ferré, Iz-
quierdo y Badia Matamala.

Al comensar a parlar aquest, s'aixecà
el senyor don Emili Iglesias y els
delegats reanuvant l'Art d'Imprimir que hi
havia a la sala fins el senyor Calderon Font,
que formava part de la Comissió d'actes)
y feren gest d'anarsen.

Aleshores en Badia Matamala, dirigint-
se an els, digué: Adverteixo que vaig a
parlar del senyor Emili Iglesias... Però
aquest, sense ferne cas, sortí de la sala
seguit dels seus companys y pretextant ha-
ver comptat la missió que l'havia portat
a l'Assamblea, que digué era la de
conferir als seus companys el seu lloc.

L'evident covardia dels que s'hi presenten
di «El Progreso», fou acollida ab grans pro-
testes per la quasi totalitat dels obrers,
promovent-se un gran aldarull que els
molts fena pogueren apagar el presi-
dent y el delegat de l'autoritat.

Apagat a la fi, se presentaren dues
proposicions, de les quals fou presa en
consideració la següent:

«A l'Assamblea:
En vista de que els debates suscitats
han quedat pcamen demostrat que la
razón està de part de S. O. y Art d'Im-
primir, el abajó firmat proposa a los
delegados acuerden lo siguiente:

Primero. Declarar prestar su coopera-
ción a Solidaridad Obrera, por estar la jus-
ticia de su parte.

Segundo. Enviar un oficio a «El Pro-
greso» firmado por todos los presentes d-
por lo menos por los votantes en favor de
esta proposición, pidiendo el cumplimiento
del fallo de la causa de litigio, la expulsión
de los traidores, esquiladores y amarillos y
la admisión de los seos huelguistas. Los
firmantes han de hacer constar la socie-
dad que representan.

Tercero. Declarar a «El Progreso» en-
emigo de la clase obrera organizada, si
dentro de los ocho días, a contar desde
la fecha del envío del referido oficio, no
cumple lo que en el mismo se pide.—Ro-
sendo Vidal, de la Federación Local de
sociedades obreras de Sabadell.

Aquesta proposició y l'ofici a que's re-
fereix foren aprovats per 78 vots contra 4
y 8 abstencions. S'ha de dir que molts
delegats de fora havien anat marxar.

Y s'aixecà la sessió y l'assamblea acor-
dant saludar als tipogràfs de Madrid,
que estan en vaga y enviar el següent tele-
grama:

«A los empleados de comunicaciones de
Francia.—La clase obrera organizada de
Cataluña, reunida en Asamblea Regio-

nal, os saludu efusivamente por vuestro
acudir en contra de los burgueses guber-
namentales.

Nega també que'l senyor Serrano Cla-
vero mai donà a l'Art d'Imprimir el seu
redactor, com així mateix el que el
fou enemic de l'organització obrera, ex-
pressant sobre això y sobre l'entenció del
sindicalisme en unes consideracions que
aixecaren grans protestes entre els ele-
ments socials: assistants a l'Assamblea.

Afegí que encara que existís entre la
gent aixà presunció moral de que ell és
director d'«El Progreso», no es així y tant
no es així que, digué, l'etnic que no co-
bra de la casa sos jo.

Després digué que'l personal d'«El Pro-
greso» concedí facultat a la Junta de l'Art
d'Imprimir pera arreglar la qüestió, però
tant sols pera arreglar-la, havent-se per-
seguint exaltant la Junta a l'expi-
sició dels talers d'«El Progreso» den
Clarí y den Palau, perquè aquesta fa-
cultat no era cap fórmula d'arreglos, si-
no que no estava consignada en els seus
poders. Afegí també que la Junta en els
seus poders, l'exigencia de l'expulsió eren in-
fants de falsos perquè's fonamentaven en
que en Clarí y en Palau havien estat califi-
cats de burgesos per S. O., essent així que
aquesta no fou més que tiquir de burgesa a
«La Neotipa» y essent així també que'l que
en Clarí y en Palau tinguin part en a-
questa, no deixa d'esser també més que
una altra «presunció moral».

Y com que tot això motivà l'primer boicot
declarat a «El Progreso», el senyor Igles-
ias el califià d'ingut y tant es així que
voluntariament fou aixecat pel mateix Art
d'Imprimir.

Essent aquí, el senyor Iglesias digué que
trobarse molt fatigat y s'aixecà la sessió
fins a les 4 de la tarda. Eren prop de les
dues.

A un quart de cinc se reanuvà la sessió,
ab la mateixa taula presidencial.

El senyor Iglesias, continuant la seva de-
fensa digué que reanuvant l'Art d'Im-
primir les seves gestions a prop de l'empesa
d'«El Progreso» pera resoldre la qüestió
després d'aixecar an aquest el primer boicot
confessà taciament que durant els
dos mesos que durà aquest se feu injus-
tament una campanya contra «El Pro-
greso».

Descrigué tot seguir la formació del Tri-
bunal arbitral afegint que aquest no's re-
corda mai donar a Clarí y an en Palau,
essent així que aquest eren els acusats,
s'hi cuidà tampoc de comprovar els càr-
res que contra els feia. Afegí que en el
fallo de l'esmentat Tribunal se presindí
també del califiament de burgesos aplicat
an en Clarí y an en Palau y s'imposà
an aquesta una condemna perpetua que's
imposibilitava guanyar-se la vida.

Defensà després el dret de formar so-
cietats d'idents y manifestà que l'Art de
Imprimir ha regongut també aquest dret
diverses vegades. Esmenta també les so-
ves gestions pera acabar el conflicte fins
al punt de pagar el viatge an en Palau
y an en Clarí pera que se n'atnessin a Amé-
rica, cosa que no pogué portar-se a reali-
sació perquè Art d'Imprimir exigí que tots
els obrers de l'impremta fossin de paixats.

Acabà son discurs, que entre les seves
dissidons durà dues hores y mitja, dolentse
de la divisió que l'actual conflicte ha pro-
duït entre ls treballadors, defensant als o-
brers que treballen an l'actualitat on l'im-
premta d'«El Progreso» diuen que no
anaven els delegats a judicar sobre grans
interessos del socialisme, sinó sobre qües-
tions particulars y reclamant justícia.

A l'acabar el senyor Iglesias, en vista
de lo avensat de l'hora, s'acordà limitar
a mitja hora'l temps dels torns de rectifi-
cació.

El primer que usà d'aquests, fou l'Her-
reros, el qual expicà diversos fets pera
demostrar el caràcter moral y societat den
Clarí. Se ratificà després en calificar de
burgesa a l'empresa d'«El Progreso», des-
mentint que en aquest se complixí des-
cans semanal—que es a establir de molt
temps en altres diaris barcelonins—sinó
el descans per torn.

Demostrà que en Clarí té part en la
Neotipa, en la qual digué que els obrers
trabalen ab pitjors condicions que en al-
tres cases.

Afegí que la baixa voluntaria den Clarí
y en Palau de l'Art d'Imprimir, no va fir-
mada pel president ni fou acord de Junta,
sinó que fou una maringa a del tresorer,
y el secretari de la societat, que actualment
són «esquilors» de «El Progreso».

Acabà d'ent que a Catalunya s'ha tro-
bat un punt d'unió entre totes les forces
socialistes pera anar a la lluita de classa.
El senyor Rodríguez Romero us també
del seu corresponent torn de rectificaci-
ó, pera afegir nous dats pera combatre les
afirmacions del senyor Iglesias.

Aquest rectificà també breument y dar-
rerà d'ell varen parlar també, per recullir
alusions els companys Negre, Ferré, Iz-
quierdo y Badia Matamala.

Al comensar a parlar aquest, s'aixecà
el senyor don Emili Iglesias y els
delegats reanuvant l'Art d'Imprimir que hi
havia a la sala fins el senyor Calderon Font,
que formava part de la Comissió d'actes)
y feren gest d'anarsen.

Aleshores en Badia Matamala, dirigint-
se an els, digué: Adverteixo que vaig a
parlar del senyor Emili Iglesias... Però
aquest, sense ferne cas, sortí de la sala
seguit dels seus companys y pretextant ha-
ver comptat la missió que l'havia portat
a l'Assamblea

Plana literaria de "El Poble Català,"

LLETRES CATALANES

UNA VEU MES

Aquest sobtat alsament de tot Barcelona al voltant de la gran figura del nostre Guimerà ha arribat en aquest exaltat com un resò de triomf, com un clamorós apoteòsi que l'ha despertat a una visió inesperada de la gran urbs catalana resplendent en tota la seva ideal civilitat i l'ha remogut fins a lo més pregon del seu ésser. Un dia i un altre dia he anat palpitant al ritme de les paraules fervents que s'han arborat com un llamarg de gloria en aquest improvisat Parlament del nostre jovent intel·lectual congruat per via de miracle a l'impuls inconscient d'una ventada del més pur i noble patriotisme. Benhaja tu, generós lligista, que en un rapte de sincera modestia encengués ab ous senzilles paraules la primera espurna d'aquest sublim incendi! Benhaja tu també, car amic Vinyes, que escampares en un moment d'inspiració aquesta generosa guspira per tot el camp de la nostra intel·lectualitat! Y tots vosaltres també beneïts sigueu, joves amics meus, que heu corregut tots a l'una a brandar la vostra tènue flamejant d'entusiasme i a arborar en una gran foguera la nostra espiritualitat catalana! Permeteu que desde aquesta llunyania que me separa de vosaltres, trasmeti encés a la meua terra'l meu pobeter encés ab mirra y encens per quel penjon, com humil llançat d'una devoció ferventa, en la festa de l'homenatge al nostre gran poeta.

Si; heu tingut un bell moment, cars amics; heu tingut un noble gestic que perdurará en l'història de la nostra cultura. Heu descobert una injustícia i us heu apressat a reparar-la. En Guimerà no havia sigut glorificat encara, com mereixia la seva excel·lent obra de poeta; y l'urbs catalana no ha volgut passar per la vergonya de regonèixer y homenajar solament després de mort a un home que no havia venerat en vida en el grau de sos altíssims mèrits. Abans d'eregir un monument ab bronze o marbre a les nostres glòries, aixequem-les al monument vivent y palpitant dels nostres brasons y dels nostres cors mentres tenim la sort d'illuminarlos en la llum de llur presència viva. Si; els joves no ens havien dit tots a l'una y en veu forta y solemnitat el valor trascendental de la figura del Guimerà. Però que se m'excusin un petit moment d'orgull; aquest humil conista la va aixecar, la seva forta y solemnitat, en una ocasió; el tingué «l'atreviment de pendre la representació del jovent literari català» quan ara fa dos anys fou designat el nostre poeta com candidat català al premi Nobel, y envidi desde les columnes d'aquest diari, en nom d'aquesta joventut, un testimoni de fervent admiració al seu preclar talent.

No tindrà més que copiar íntegrament l'article esmentat pera fer veure fins a quin grau jutjo trascendental la seva gran obra de poeta y dramaturg y vaig regonèixer la justícia ab que fou escollit entre tots els nostres escriptors vivents per portar davant d'aquell concurs internacional la representació de la nostra moderna literatura. Solament vull fer constar una cosa; y es que, al revés de molts amics meus que, segons han dit aquests dies en aquestes columnes, tingueren la revelació del geni del Guimerà durant la seva primera joventut, a mi aquest geni se'm revelà més tard, en una època en que ja estava infiltrat de lectures de les obres mestres dels grans poetes antics y estrangers. Fins aquesta època, no calgué en mes mans cap llibre del Guimerà; y davant del meu criteri estètic format y educat baix l'influència de les manifestacions més excel·lents de la poesia de tots els pobles y de tots els temps, em confesso sincerament que no m'invia'l bon d'entrar en la solida robustesa de l'obra del Guimerà, com així passa tantes vegades ab tantes obres que ab tot y llur millada aparença tenim de relegar al segon o tercer terme d'aquesta gerarquia dels esperits creadors.

En Guimerà es una de les poques figures «advisives» de la nostra Renaixença literaria. Com tots els homes predestinats a la immortalitat, encarna genialment en la seva obra ens condensa en llur màxima intensitat les grans corrents espirituals que en un moment donat han senyalat l'òrbita y han guiat l'evolució de la literatura del seu poble. Ell ha encarnat no una sinó dues d'aquelles grans corrents espirituals, dues èpoques distintes y adhuc contradictòries de la nostra renaixença literaria. Ell ha fet el nostre millor drama romàntic; «Mar y Cel» (millor en el sentit d'execució, no precisament de concepte) y el nostre millor drama rural; «Terra baixa». Ell ha concentrat en sa obra dos moments trascendentals: el Romànic i me y el Naturalisme, y els ha llet compenetrar mútuament d'una manera meravellosa. Y de la seva obra de poeta líric, basti dir per la seva honra que ha passat tota sa llarga vida de poeta sense contagiarse de la gran epidèmia de «floralisme»; ha portat sempre'l seu cap massiu alt, ha fet volar sa inspiració en esferes massa elevades perquè li pogués arribar la mala brava de tota aquella descomposició poètica del romanticisme que la nostra Gaia Ciència tingué la dissort d'acullir y fomentar durant una llarga època.

Si se'm demana quin element universal, etern, humà, hi ha en el cor de l'obra de l'autor de «Terra baixa», que permeti predir la seva immortalitat; si se'm demana quina es l'emoió intensament humana, quin es el «pathos» que batega en l'entranya d'aquesta obra y que l'infondrà una virtut eterna d'actualitat entre els homes; jo respondré que es la càlida visió de l'ànima primitiva, la llum llensada sobre aquest fons obscur, inconscient de la vida de l'instint, l'expressió forta de elements simples de la passionalitat humana, una genial intuïció de l'ingenuitat ancestral de l'ànima del seu poble, que formen la base y el caràcter general de la seva obra. Romàntic y idea-

lista en les seves concepcions, ha sabut infondre un palpitant realisme als seus personatges. L'home primitiu sempre viu y parla d'una manera sublim en les paraules y en els actes de tota aquesta llegia d'animes verges que encarnen les seves concepcions dramàtiques. Y «Manelich», la flor suprema d'aquesta florida, ha comensat ja'l seu romiatge pel món desvetllant en el cor de les multituds el fons etern de l'home primitiu, la remor de les fonts pregones de la tragedia humana.

Amics, que arribi, doncs, ben forta la meua veu llunyana al clamorós triomfal que creix y s'agiganta en la meua terra al voltant del nostre gran Guimerà.

MANUEL DE MONTOLIU

Halle a S. 17-3-09.

Petites llegendes de la princeseta Thzé

El poeta Lik-hi-ai, conta a la princeseta Thzé l'amor de la donzella Irla.

Sé una tomba en mitg dels camps ont somrien roses malves. Vull donar me cants al vent tots florits de rimes albes...

Princeseta, princeseta per vos dic cansons d'amor. Ha deixat un pagaiu lluny del lluny el seu cor...

Princeseta, princeseta, no sabeu què es estimar? Din el vent, entre's bambàs, la cançó de l'olivera...

Pel riu, lenta, una piragua va deixant un solc de plata; reverberen els fanals colors roigs sobre la plata...

Princeseta, princeseta, no sabeu què es estimar? Din el vent, entre's bambàs, la cançó de l'olivera...

Dua'l príncep dintre's ulls el morat de crisantemes. Dua'l príncep sobre's llavis el vermell de crisantemes...

Y passava en l'aire blanc tot voltat de crisantemes el bell príncep dels ensomnis y els cabells grocs aromats...

Dua'l príncep dintre's ulls el morat de crisantemes y escampava ab ses mans blanques els desitjos empaprats...

El jorn mor y es el cel tapit brodat ple de flors d'admetters d'or...

Sé una tomba ab roses malves perfumant les solietats. Princeseta, princeseta, Irla aimava'l príncep...

Guaia'l sol un ibis negre sobre un fons de resplandors. Ara cau en més paraules com la llum dels presseguers...

Ara es l'hora en que l'esposa cull el thè y el riu a l'espè. Irla aimava ab l'ignocència dels crisantoms matiners...

Princeseta, princeseta, els meus ritmes són encensers. Dins mos ulls hi plot la sombra dels pomes cabellats...

Princeseta, princeseta, no sabeu què es estimar? Dues grues, a llunyans, xisclen llarc a l'avensar. Fuguen, cants, de l'aigua clara les remors del mar...

Dos fanals roigs, princeseta, donen llum a mon cantar. Princeseta sé una tomba ont romien roses malves...

els meus cants venen a vos tots florits de rimes albes. Ara'l sol, com un vell xiao, mitja calva mostra als prats...

Ara'l sol badalla y marxa ab els ulls mitg acutats; el destí tiva sa cua rera's cingles ennesprats.

Princeseta, princeseta, no sabeu què es estimar? Vos qui oiú dels alts bambàs la cançó de l'olivera...

Jo vull dirvos mos clars ans en l'hora somnosa, en que us veig les clares mans, dolcissim, en llum fosa...

fer bijou de la llegenda y jugarhi ab els purs dits, a l'avori de les galtes van mos cants amorosos.

Papagai morat, groc, verd, blau y porpra, que al ves el sol. Princeseta, princeseta, vostres ulls són el ver sol...

La princeseta Thzé y Luk-hó

Luk-hó, rei dels jardins, el dels llavis en flor y el front cenyit de branques, un jorn sentí un amor...

Prop d'uns cabells rigueren els seus llavis en flor. Luk-hó resà a Confúci y s'encengué en fervor.

Luk-hó, rei dels jardins, tot just fet un matí, vegé'l sol aixecarse per sobre's seu jardí.

Luk-hó vegé uns cabells que eren sol de matí, Luk-hó besà unes roses y estallà un llessamí.

La princeseta Thzé, la del somriu reial, duia als dits les aromes de la llor petalada.

Luk-hó sentí en sos llavis la forsa d'un punyal. Thzé vers la pagoda guaiava son pas lent.

Luk-hó, rei dels jardins, somreia al sol naixent. En el seu front brandaven les branques dolcissim.

Al lluny resaven calma quatre clochers d'argent. Luk-hó, deia l'amor arran del cel seré.

Camí de la pagoda, la princeseta Thzé, destriant sons, cercava l'argent del seu cloqué.

Luk-hó y Thzé rigueren arran del cel seré. Luk-hó vegé uns cabells dolcissims de grogoros.

El sol era un pad, obrint ses ardents en el ventall del cel. Luk-hó, rei de les flors no sabia flor groga tant dolça de grogoros.

Y alors que la princesa posava oracions sobre l'aram y l'or dels divins dragons, Luk-hó, sentint als llavis ardents temptacions, a Thzé guaitava y reia per sobre tots els jorns.

Y Thzé ja era perduda dintre's sons argents. Luk-hó, en les cristianes, veia's cabells divins. Els quatre clochers llavors parlaven argents.

Thzé dins la pagoda somreia als mandarin. Fou un jorn que Luk-hó somreia al sol naixent y Thzé vers la pagoda guaiava son pas lent.

La princeseta Thzé, diu a un alama la llegenda de la sàmpana daurada.

Sota'l cel de les quietuts, sobre'l riu de les quietuts, deixa estela de flors mortes la gran sàmpana daurada.

Sota'l cel de les quietuts, sobre'l riu de les quietuts, els paisatges se reflexen en la quilla lleugeríssima de la sàmpana daurada.

Y es com ànima la sàmpana rellicant encesa d'or y adormida sobre l'aigua, es igual que una princesa que obri'l riu dels seus grocs llavis per resar cansons d'amor.

La gran sàmpana daurada. Ve quan riu la lluna jove, mor quan neix la resplandor.

Vos, alt Lama, l'ap blegueu y apar seip la vostra cua que's rebolina en vostra espallta. La llegenda es comensada.

Des mon palanquí rogar veig les flors del pressegusor reialtante en dreta ratlla. La llegenda es comensada.

Sota'l cel de les quietuts, sobre'l riu de les quietuts, y perdente en les quietuts, va la sàmpana daurada.

Els paisatges s'ubriga en la pompa del seu or. Ella, sola y misteriosa, s'ubriga de paisatges, y a l'encis de lluna jove, van florint pel riu d'ensomni els crisantoms lluminosos en quins brins hi han tortures de l'indixible amor.

Els crisantoms son paraules dels enamorats paisatges. Sobre'l riu, quan fuig la sàmpana, els hi queden en bes d'or.

En sos brins, amarat d'aigua, les estrelles hi mormolen un consol de resplandor.

Y els vells arbres hi extenen la dolcesa dels brançats vers la sàmpana daurada.

Un desitj d'or, els es sava als vells arbres qui tremolen els enamorats brançats...

Corra un cervo entre les branques y els seus corns s'omplen d'or. La gran sàmpana daurada.

qui sols passa ab lluna nova, llisca, llisca, sens jo voldria una flor d'or.

L'auria sàmpana rellicsa sota's somnis de la lluna y les beses flors d'or. En la quilla de la sàmpana brillarien els meus llavis.

Vos, al lluny, mes roses unguies besarien dintre l'or. Dins mos ulls s'hi espillarien amples camps de presseguers.

Els crisantoms, prop ma boca, encendrien una veu d'or. Y jo fora com la sàmpana que s'escorria sens sobre'l riu de les quietuts.

(remor) amarat de quietuts y perdente en quietuts. Els meus llavis se despinten y jo us dono mos somnis.

sens que acabi la llegenda de la sàmpana daurada, qui pel riu s'escorria lenta, qui pel riu va enamorada.

espillant, en l'auria quilla, els paisatges encantats y deixant, com solc de besos, els crisantoms embullats.

Dins mos ulls hi plot la sombra dels pomes cabellats. RAMON VINYES

El poeta Rafel Marquina, amable, galant, ens ha donat un fragment de la seva meravellosa obra «El darrer miracle», propa a estrenarse a Novetats.

«El darrer miracle», es la primera peça, entre nosaltres, posada a un gran teatre líric. Va, pera que pugim ferne les belleses els nostres llegidors.

EL DARRER MIRACLE

Es un camí que mor en una cisterna. A la cisterna Rebecca mira la llunyania. A segon terme, ferit de l'aire de la nit, els arbres tremolen. Es el capvespre. En la melangia de l'hora hi ha com una esgarriansa.

REBECA. Blanc camí, què peds entre les ombres, jo veig tota ta llargaria, com una espasa nua que se'm clava al cor. Jo veig la teva blancor com el sudari que envoltarà, en el dia tràgic, les despulles del meu cos.

En tu he viscut la vida; sobre teu reposarà la mort. (Blanc camí, blanc llargaria, blanca temptació!) quan vingui la Mort per posar sa mà esquelètica en el pit meu, pera apleuar-me el cor, tu seras qui'm portaràs a l'Eternitat. Jo a cada revol redollaré mos amors y mes melangies, y arribaré forta y plena a lo Desconegut.

(S'aixeca y poc a poc va seguint el camí. Hi ha en l'ambient una veu que sent solament. Es tot roig el horitzó. Rebecca, qui té canin rítmic y somnós, s'atura y esguarda la llunyania a l'austral.)

Cada tarda per aquest blanc camí l'han vist venir els meus ulls amorosos... Cada tarda per aquest blanc camí he viscut l'amor... Una tarda—morirà'l dia, melangiosament—me portaran morta, coronada de flors... Y ell—potser m'espera al peu de la cisterna—piorarà llàgrimes de sang...

Amor, amor! Dolor y alegria. (D'enllà d'enllà d'el camí arriba l'esclau, l'amorçor, qui en l'impossibilitat del seu amor al físim ha prisa tota la forsa de sa vida. Para apassionadament, té un are misteriós que sembla treure de la llegenda.)

L'esclau. Amor meua! Quets bella tota blanca, a l'hora roja del capvespre, jo volaria a besar la meravellosa de la túnica blanca y me m'entrés dins de l'ànima tot el secret de sa pursa. Seria, a la meua vida, una nova llum.

REBECA. Jo voldria besar el teu front lluminós qui ha sofert el cel de tots els llars camins. (Li besa'l front fervorosament ab una gran unció.)

Y voldria que'l meu bes t'adormís pera desvetllar-te a una nova vida... Jo voldria ab les meves mans guarnir-te el lit de ta naixensa nova...

L'esclau. Les teves mans, Rebecca, les teves mans cargiantes me aquietaran el cor... guarniré el teu lit de ta naixensa nova...

REBECA. No podran coronarme de flors a l'hora de la mort. (Y Rebecca plora. La nit cau sobre la terra lentament. Brillen els estels y lluny canta un garpat.)

Oh pobre esclau que he donat el dolor del meu gran amor. Sento la desgracia al meu entorn y voldria desllurarien.

L'esclau. Perquè sento la desgracia al teu entorn te veig més meravellosa, més alta y pura, com un estel en mitg dels núvols... Jo desde la terra segueixo la teva llum... Y quan te tinc als brasons, quan te tinc als brasons, el pobre auell del meu cor, reviu, figurat un estel, en mans d'infant...

(Resta en una actitud com d'adoració. Rebecca li pren les mans y du pauzadament.)

REBECA. Les teves paraules tenen emoció. En el fons del meu sentit palpitava la vida, com la llum encesa en la fosca del temple, com la llum en les quietes aigües de la cisterna.

Tú seras el meu únic company per l'etern peregrinatge; tu portaràs el meu amor a través l'Eternitat.

L'esclau. Ab les meves mans martirizades jo portaré la teva gloria, Rebecca, y serà com un miracle. Per l'eterna vida veurem passar, com en el camí de la ciutat, els gepards camells aguantant sobre llur deformitat el pes dels reis y dels magnats, tots recoberts d'or...

friran més ferides, establlaran els meus cabells y les meves mans...

REBECA. No podran coronarme de flors a l'hora de la mort. (Y Rebecca plora. La nit cau sobre la terra lentament. Brillen els estels y lluny canta un garpat.)

Oh pobre esclau que he donat el dolor del meu gran amor. Sento la desgracia al meu entorn y voldria desllurarien.

L'esclau. Perquè sento la desgracia al teu entorn te veig més meravellosa, més alta y pura, com un estel en mitg dels núvols... Jo desde la terra segueixo la teva llum... Y quan te tinc als brasons, quan te tinc als brasons, el pobre auell del meu cor, reviu, figurat un estel, en mans d'infant...

(Resta en una actitud com d'adoració. Rebecca li pren les mans y du pauzadament.)

REBECA. Les teves paraules tenen emoció. En el fons del meu sentit palpitava la vida, com la llum encesa en la fosca del temple, com la llum en les quietes aigües de la cisterna.

Tú seras el meu únic company per l'etern peregrinatge; tu portaràs el meu amor a través l'Eternitat.

L'esclau. Ab les meves mans martirizades jo portaré la teva gloria, Rebecca, y serà com un miracle. Per l'eterna vida veurem passar, com en el camí de la ciutat, els gepards camells aguantant sobre llur deformitat el pes dels reis y dels magnats, tots recoberts d'or...

REBECA. Amor meu! Amor meu! Fins an aquella hora tràgica en que els reis seran petits als teus ulls d'esclau, la nostra unió serà impossible. El nostre amor es un desesper, solat tremolor dels estels que tenen fret, com el meu pobre cor...

(L'esclau acota'l cap y sanglota. La nit es fosca y plena de remors.)

el meu pobre cor que viu arraulit en la temensa d'una gran desgracia.

L'esclau. Repós del meu camí, cisterna dels meus llavis, palmera dels meus ulls! tot jo sento també l'anunci de desgracies com les ales d'un corb.

REBECA. (Com encantada.) Els cors porten l'aliment an els profetes y an els cors adolorits... Els cors són missatgers de mort que es esser missatgers d'eterna vida. Ahir, a la montanya, ho digué'l Miraculós.

Les paraules del Miraculós tenen sentit d'eternitat. Quan parla, sembla que parli la llei de la vida. Li tremola aquella gran barba blanca y es com si's desféss la neu de les montanyes.

L'esclau. Una sola volta l'he sentit quan era corva la meua espalla sobre'l treball y encara estic pè del generós sentit de ses paraules.

(Pausa. L'evocació de'l Miraculós sembla enfonçar en una meditació y pensament de l'esclau y de Rebecca.)

Jo crec ab ell perquè fa miracles...

REBECA. Jo, per l'emoió de les seves paraules que m'arriben a l'ànima, com les teves, ameu. Sembla que troba consol el meu dolor...

L'esclau. (Besant-li el front.) Jo beso'l teu front per endurmen en els llavis la suavitat, la p-rumada llum que m'ha d'aconfortar durant el dia...

REBECA. Quan t'ím beses el front, sento, de cap a peu, una dolçesa esgarriansa. Es com si l'essència del teu amor se desféss en el front y regalmés per tot el cos...

L'esclau. Comensen les tristes hores del patir, Rebecca, per l'cel de nostra propia vida, el dolor es el camí de nostre amor...

(Comensen a al unyar-se. Rebecca feres algunes passes se deura. L'esclau segueix el camí. La nit es quieta. Rebecca queda mirant la llunyania y diu, com una cració.)

REBECA. Una tarda—morirà'l dia melangiosament—me portaran morta per aquest camí, coronada de flors. (Y no seran les seves mans les qui m'han coronada; ni's llavis seus podran besar el meu front y els meus ulls que li donarien el sentit de l'eterna vida.)

(Darrera seu, ferit de l'aire de la nit, els arbres tremolen.)

RAFEL MARQUINA

Homes y obres

APOLOGIA

L'Emili Guanyabens té la sensibilitat de Paul Verlaine. Guanyabens y Verlaine són ànimes paraules y per ells, flors d'ingenuitat, flors de candor, han passat sovint, cruels y punyents, les nius de la fatalitat deixant l'estigma de fondes esveltes dolores.

L'Emili Guanyabens viu trist, silenciós, amargat. Ell, tot un poeta qui ha sabut unir tres grans amors en un vers, Sant Joant es festa gran,

viu avui trist, silenciós, amargat; y plora. Y es precis que un amic se li aprova y altres, ab arguments fonamentals, trient a reduir la gloriosa memoria de tot el llur martiriologi, aspiraven al domini de la seva cambra a les clars del optimisme, que li parli de joventut, de bellesa, de patria, de forsa, de gloria, pera que cremi novament ab tota potencia la seva flama interna y se dongui compte de que a dintre seu, malgrat totes les roses marcides de la seva vida anterior, resta encara resplandent la fe y de que

pour charmer les chemins longs nous avons des chants d'amour.

Y es aleshores quan els seus ulls s'illumnen ab la vivesa d'uns ulls d'adolescent y quan el guspiar dels seus ulls li co-

munica al rostre y al tò blanc-grisenc de la seva barba un no se qué de profetic. Y es en tals moments quan repren els seus cants:

Esplum divina! del sol despres, jaspis s'estingirà: restarà encès per dicta a l'home la suprema llei.

El poeta es un rei. Ell el combat cambia en abraçada; un cel seré en foresta envolada.

Tot es ben s'eu entre's mortals es Déu.

Jo sento per en Guanyabens amor y gratitud. Quan ell publica les «Alades» jo comensava tot just a iniciarme en les lletres. Y la lectura de les seves estrofes belles y diàfanes va ferme un gran bé. Mireu, no he pogut oblidar més aquells alexandrins perfectes:

Adesiau amics, adesiau companys, no sé si encara l'temps em guarda desenganyos o si a mon pas les flors esclataven llairoses; no sé si serà curt o llarg el meu camí, ni en quin indret del món ma vida tindrà fi, ni si aclairit'l sol mes il·lusions boiroses.

En Guanyabens y en Perez Jorba foren els que revelaren d'Annunzio quan aquell no era conegut per ningú; en Guanyabens ab les seves magnífiques traduccions y en Perez Jorba publicant a les planes de «Caia» un estudi sobre'l poeta italià, estudi que, certament, es lo més ferm y més robust que en critica s'ha fet en el nostre país.

En Guanyabens ha sigut també un importador a Catalunya d'els moderns poetes francesos. Així com, probablement, som molts els joves de la nova pleiada qui no coneixem d'Annunzio abans de llegir la magnífica traducció de «La diada».

Gelada cau la vetlla cristiana sobre's albergs dels homes, però pura...

crec també que som molts els qui no coneixem Baudelaire abans de que en català la bella sonoritat dels alexandrins de «Don Juan aux enfers». Y no parlo ja d'altres poetes en la lectura dels quals ha sabut iniciar, treballant pacientment, juntant de una a una les flors del simbolisme y del parnasisme, posant en les adaptacions la seva ànima y el seu gust refinat; aquelles flors han anat apareixent en revistes quasi totes, algunes altres resten encara inédites y totes plegades formaran una Antologia de poetes francesos contemporanis que està quasi ben enllestida, però que potser no apareixerà mai si no fos l'amic qui parla com un germà...

Jo voldria que aquestes paraules meves—dites sincerament—fessin per al poeta un nou balcà enfortidor, una nova corrent d'aigua que fes desaparèixer del riu les esteles doloreses y així com avui ha vibrat ja'l seu himne robust y potent en aquestes dies en que la patria vol consagrar precisament al Poeta, sia davant en davant la presència del nostre gran poeta pleiada jove, de tots els qui coneixem y l'estimem, la qui tinguí per sempre dolament desvetllades les seves dues poetesadores y li fassi elevar, sense interrupció, com una llengua de foc, cum de l'Olimpic, la flama dels immortals...

P. PRAT GABALLI

Agonia del monjo

Tinguen misericòrdia del vell monjo qui mor y acullia la seva ànima en vostres mans, Senyor. Quan li diran sos mals, que'l seu roume pel món a l'ard aviat el seu curs

1909 AGENDAS 1909

(BAILLY-BAILLIERE)

Agenda de Bufete

Contiene: Diario en blanco para anotaciones de ingresos y gastos, con importantes datos, muy necesarios en oficinas de Banca, Comercio, particulares, etc.

Cuatro ediciones económicas

En Madrid: 1, 1,50, 2 y 3 pesetas.
En Provincias: 1,50, 2, 3 y 4 pesetas.

Cuatro ediciones completas

En Madrid: 2, 2,50, 3 y 4 pesetas.
En Provincias: 2,50, 3, 4 y 5 pesetas.

MEMORANDUM

DE LA

Cuenta diaria

CONTIENE

Secciones especiales para anotar visitas, señas de los gastos e ingresos diarios, y cuanto se necesita para llevar ordenados y sin temor á que se olviden los múltiples asuntos en que se desarrolla la vida moderna.

PRECIOS

En Madrid: 2,50 y 3 pesetas.
En Provincias: 3 y 3,50 pesetas.

Agenda Culinaria

LIBRO DE LA COMRA

que contiene 365 recetas y mas de 700 recetas.

Explicación de la manera de condimentar los guisos que prescribe en los menús diarios.— Agenda en blanco para anotar al día los gastos de cocina.—Modelo del presupuesto individual y de familia.—Agenda de la lavandera y planchadora, etc.

PRECIOS

En Madrid: . . . 2,00 ptas.
En Provincias: . 2,50 —

Agenda Médico-quirúrgica

de bolsillo

6 Memorándum terapéutico, Formulario moderno y diario de visita.

Contiene: Diario en blanco para las anotaciones particulares.— Diario de visita.—Memorándum de terapéutica médico-quirúrgica y obstetricia.—Formulario.—Venenos y contravenenos.—Aguas minerales.—Señas útiles á médicos, farmacéuticos y veterinarios, etc.

PRECIOS

2,50 ptas. en Madrid y 3 en Provincias.

Agenda de Bolsillo

para uso de Particulares.

Precioso libro de notas, dividido por días, con interesantes datos sobre Correos, tablas de interés y amortización, pesas y medidas, reducción de monedas extranjeras, etc.

Encuadernado en tela, con bolsillo interior y porta-lápiz.

→ **PRECIOS** ←

EN MADRID

De un día en plana. . . . 1,50 ptas.
De dos días en plana. . . . 2,00 —

EN PROVINCIAS

2 y 2,50 ptas. respectivamente.